

ПРИНЦИПИ ОБҐРУНТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

УДК 658.14/17:005.21

Глухова Т.В., студентка 4 курсу
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

В сучасних умовах господарювання ефективність діяльності економічних суб'єктів у значній мірі визначається їх фінансовою стратегією. Динаміка економічних процесів, загострення ринкової конкуренції суттєво знижують ефективність розроблених бізнес-планів, які не містять в собі гнучкого механізму реагування на постійні зміни середовища. Зважаючи на це, актуальним питанням є більш поглиблене дослідження особливостей фінансової стратегії. Зараз існує багато принципів щодо формування фінансової стратегії, але вони не систематизовані і по-різному трактуються, тому потребують подальшого дослідження та деталізації.

Певні з принципів розглядаються такими науковцями як М. М. Бердар, І. А. Бланк, Ю. В. Лукіна, П. М. Макаренко, О. Я. Савко, Н.С. Станіславчик, Н. А. Хрущ [1-7] і деякими іншими. Але такі принципи стосуються, як правило, всієї системи стратегічного менеджменту, а не процесу розробки фінансової стратегії підприємства; крім того, такі принципи не інтегровано у єдиний комплекс, що не дає змоги представити їх у відповідному взаємозв'язку. Саме ці аспекти визначення принципів побудови процесу розробки фінансової стратегії підприємств потребують більш поглибленого дослідження.

Метою статті є дослідження основних принципів розробки та реалізації фінансової стратегії підприємства.

Фінансова стратегія як одна із функціональних стратегій підприємства визначає основний вектор функціонування підприємства та відображає найголовніші аспекти фінансової діяльності: оптимізацію доходів та витрат, формування собівартості продукції та отримання прибутку, поліпшення фінансових показників діяльності підприємства.

В сучасній зарубіжній та українській літературі можна зустріти різні підходи щодо трактування поняття «фінансова стратегія». І. Бланк визначає фінансову стратегію як систему довгострокових цілей фінансової діяльності підприємства ... і найбільш ефективних шляхів їх досягнення [2]. Підпорядкованість фінансової стратегії загальній економічній стратегії враховується в процесі формування системи цілей, які не повинні суперечити одна одній та мають забезпечувати взаємозв'язок всіх видів економічних ресурсів за допомогою балансу доходів і витрат.

Ю. Лукіна вважає, що основною метою фінансової стратегії є підвищення доходів власника підприємства [3]. Це трактування актуальне для діяльності підприємства в довгостроковій перспективі. Що ж стосується більш конкретних цілей, то вони спрямовані на стабілізацію та покращення фінансового стану підприємства та підтриманні оптимального рівня його функціонування.

Так, Е. Станіславчик визначає фінансову стратегію як функцію управління фінансовими потоками підприємства з метою збільшення його вартості за умови збереження фінансової рівноваги [6]. В цьому випадку основу фінансової стратегії становить інвестиційна привабливість підприємства, яка не враховує основні економічні показники діяльності суб'єкта господарювання, що спричиняє поверхне вивчення фінансової стратегії.

Проаналізувавши різні точки зору авторів, які вивчають фінансову стратегію, доцільно сформулювати власний варіант її трактування.

На думку автора, фінансова стратегія – це послідовність дій ефективного залучення та використання фінансових ресурсів підприємства, яка спрямована на досягнення фінансової мети та розрахована на довгострокову перспективу.

Існують різні підходи щодо класифікації фінансової стратегії, але найбільш важливими є наступні види: стратегія фінансового розвитку, яка орієнтована на підвищення рівня розвитку фінансово-економічного потенціалу підприємства; стратегія управління фінансами, передбачає формування і захист фінансових конкурентних переваг; стратегія

фінансування розвитку, спрямована на створення фінансового забезпечення використання фінансово-економічного потенціалу підприємства [5].

Фінансова стратегія займає ключові позиції в загальній стратегії підприємства. Її основною метою є надання ресурсів для забезпечення нарощування економічного потенціалу підприємства та максимізації вартості підприємства, а також зростання цінності суб'єкта господарювання для власника. До головних завдань фінансової стратегії відносяться [7]:

1) пошук ефективних способів використання фінансових можливостей підприємства у довгостроковій перспективі;

2) визначення заходів щодо збереження фінансової стійкості підприємства на ринку;

3) забезпечення ефективного вкладення вільних коштів підприємства з метою максимізації прибутку;

4) розробка та запровадження заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства;

5) оптимальний розподіл та використання фінансових ресурсів;

6) обґрунтування альтернативних варіантів розвитку підприємства та способів виходу з кризи.

Отже, всі ці завдання спрямовані на підвищення ефективності функціонування підприємства та його конкурентоспроможності, стабілізації та покращення фінансово-економічного середовища.

Узагальнення зарубіжного досвіду та досвіду вітчизняних підприємств дозволяє керуватися наступними принципами при розробці сучасної фінансової стратегії [1]:

1. Організаційно-управлінська єдність процесів формування та реалізації фінансових стратегій.

2. Надання керівникам розробки та реалізації фінансових стратегій високого рівня повноважень, що дозволятиме реально впливати на менеджмент.

3. Повнота, достовірність та своєчасність отримання інформації про динаміку змін показників та індикаторів фінансово-економічного стану підприємства.

4. Систематичне зіставлення планових та фактичних показників фінансового стану підприємства.

5. Постійний фінансово-економічний аналіз та контроль.

Всі ці принципи нерозривно пов'язані між собою та доповнюють один одного, але вони в більшій мірі стосуються діяльності підприємства в цілому. При цьому фінансова стратегія виступає однією зі складових, тому розглядається поверхньо.

Тому розглянемо принципи, які більш детально пояснюють та конкретизують фінансову стратегію, а саме [6]:

1) виокремлення головних сфер стратегічного фінансового розвитку, які є основою для формування як фінансової стратегії, так і загальної стратегії підприємства;

3) безперервний облік фінансових ризиків під час прийняття фінансових рішень;

4) забезпечення гнучкості фінансової стратегії, що дозволяє пристосовуватися до мінливості умов зовнішнього середовища;

5) наявність альтернатив стратегічного фінансового вибору.

Часто фінансову стратегію поєднують з менеджментом, так як для її розробки та реалізації необхідні управлінські здібності та чітке планування етапів її здійснення з врахуванням можливих змін. Тому використовуються наступні принципи, які нерозривно пов'язані зі стратегічним менеджментом. Принцип процесу розробки фінансової стратегії на основі стратегічного мислення менеджерів покликаний враховувати внутрішні структурні зміни, зовнішнє фінансове середовище, здебільшого – кон'юнктуру фінансового ринку. Головна увага приділяється саме вмінню прогнозувати і планувати на довгострокову перспективу [4].

Наступним принципом формування фінансової стратегії є чітке розмежування обов'язків серед виконавців та виокремлення основних операцій щодо реалізації стратегії. Цей принцип також забезпечує

своєчасний зворотній зв'язок між виконавцями окремих етапів реалізації фінансової стратегії.

Таким чином, всі вищеперераховані принципи дозволяють стверджувати, що фінансова стратегія є основним вектором управління фінансовими ресурсами підприємства, і без її чіткого формування об'єкту господарювання важко підтримувати фінансову стійкість та бути конкурентоспроможним. Автором визначено, що існує безліч принципів, які розкривають фінансову стратегію з різних сторін, але вони не враховують основні аспекти сучасних умов господарювання українських підприємств. В перспективі планується дослідити застосування цих принципів на практиці та адаптувати їх відповідно до реалій часу.

Література

1. Бердар М.М. Фінансова стратегія стійкого розвитку підприємства і підходи до її обґрунтування / М.М. Бердар // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2014. – № 9. – С. 52-55.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2003. – 528 с.
3. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2008. – № 3. – С. 113-117.
4. Макаренко П. М. Формування фінансової стратегії підприємства та її значення у конкурентному ринковому середовищі / П. М. Макаренко, В. І. Аранчій, О. П. Зоря, Ю. П. Лашко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2014. – № 3. – С. 1-8.
5. Савко О.Я. Класифікація фінансових стратегій промислових підприємств / О.Я. Савко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – № 8. – С. 79-82.
6. Станиславчик Е. Н. Основы финансового менеджмента / Е. Н. Станиславчик. – М. : Ось-89, 2008. – 128 с.
7. Хрущ Н.А. Механізм формування та реалізації фінансової стратегії в системі управління / Н.А.Хрущ // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 5. – С. 140-142.

Науковий керівник,
ст. викладач

Л.В. Запащук

Опубліковано в авторській редакції